

Gemeenteraad

Vergadering van 20 januari 2026
Beleid en Uitvoering - Team Ruimtelijke
ontwikkeling en projecten

2026_RAAD_00003 Actualisatie Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025

Overlegd met

Projectgroep Omgevingsvisie, programma Vitaal Platteland, programma Duurzaamheid, Team Samenleving, Team Ruimtelijke ontwikkeling en projecten, Team Beheer openbare ruimte, Team Economie en Recreatie

Portefeuillehouder

Miriam Slomp-Dekkers

Andere betrokken portefeuillehouders

Melvin Smit

Samenvatting

Voor u ligt de Omgevingsvisie 2025 van Steenwijkerland. Deze visie vormt het strategisch kompas voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze veelzijdige gemeente in de komende decennia. Steenwijkerland kent een rijke verscheidenheid aan landschappen, kernen en gemeenschappen, en deze diversiteit vormt een belangrijke kracht in het vormgeven van onze toekomst.

De Omgevingsvisie is tot stand gekomen op basis van brede participatie met inwoners, maatschappelijke partners, ondernemers, omliggende gemeenten, provincie, waterschap en andere stakeholders. We zijn trots op het resultaat: een gedragen en toekomstgerichte visie die recht doet aan de kwaliteiten van Steenwijkerland en de ambities van onze gemeenschap.

De visie biedt een integrale benadering van de fysieke leefomgeving, waarbij ruimte wordt geboden voor vernieuwing, ontwikkeling en samenwerking. Tegelijkertijd sluit de visie aan bij regionale en landelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, energietransitie, leefkwaliteit en economische vitaliteit.

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie is actief ingezet op participatie. Dit was essentieel, zeker gezien de complexe en soms lastige opgaven die voortkomen uit rijks- en provinciaal beleid. Denk aan de druk op de woningmarkt, de transitie van het landelijk gebied, stikstofproblematiek en duurzame mobiliteit. Deze uitdagingen vragen om maatwerk, afstemming en een gezamenlijke koers.

De Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025 biedt daarmee niet alleen richting, maar ook houvast voor keuzes die we samen moeten maken. Het is een uitnodiging aan iedereen om mee te blijven denken, doen en bouwen aan een toekomstbestendig Steenwijkerland.

Beschrijving

Inleiding

Voor u ligt het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025. Deze visie vormt het strategisch kader voor de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkeling van onze gemeente en

geeft richting aan beleidskeuzes op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, mobiliteit, natuur en leefbaarheid.

De Omgevingsvisie is opgesteld in lijn met de uitgangspunten van de Omgevingswet en sluit aan bij regionale en provinciale kaders. Het document is tot stand gekomen in samenspraak met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, en biedt een integrale basis voor toekomstige besluiten en uitvoeringsprogramma's.

Met de vaststelling van de Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025 legt de raad een helder en samenhangend beleidskader vast dat richting geeft aan de verdere ontwikkeling van onze leefomgeving.

Gewenst resultaat

De Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025 vast te stellen.

Argumenten

1.1 Zienswijzen

In september 2025 is de ontwerp-omgevingsvisie gepubliceerd, zodat inwoners en organisaties hierop konden reageren. Tijdens de inzageperiode zijn 63 zienswijzen ingediend door inwoners, bedrijven, partners, dorpsbelangen en medeoverheden. Dankzij deze zienswijzen is de Omgevingsvisie daar waar mogelijk aangevuld of aangescherpt, of is toegelicht waarom een zienswijze niet tot een aanpassing heeft geleid. Alle zienswijzen zijn voorzien van een beantwoording en verwerkt in de nota beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025.

2.1 De ingediende zienswijzen geven aanleiding om de Omgevingsvisie op een aantal onderdelen te wijzigen

De Omgevingsvisie heeft voor een periode van 6 weken ter inzage gelegen. Binnen deze termijn zijn er in totaal 63 zienswijzen ingediend. Enkele zienswijzen geven aanleiding om de Omgevingsvisie op onderdelen te wijzigen. De beoogde wijzigingen zijn verwerkt in de nota wijzigingen Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025. De wijzigingen voorzien in een aanscherping van de teksten en de verbeelding.

3.1 De Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025 biedt een integrale langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente. De visie is gebaseerd op brede participatie en sluit aan bij regionale en landelijke opgaven. De volgende kernpunten vormen de basis van het voorstel tot vaststelling:

3.1.1 De Omgevingsvisie richt zich op het benutten van van nature hoger gelegen gronden voor stedelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw en voorzieningen

In Steenwijkerland speelt water een centrale rol in het landschap en de leefomgeving. De ligging in een soms laaggelegen, waterrijk gebied vraagt om slimme keuzes in ruimtelijke ontwikkeling. Daarom richt de Omgevingsvisie zich op het benutten van van nature hoger gelegen gronden voor stedelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw en voorzieningen.

We onderschrijven de warme harten-strategie en de inzet op inbreiding. In diverse kernen in Steenwijkerland is de woningbouwbehoefte echter groot en zijn de mogelijkheden voor inbreiding beperkt. Om de toekomstige woningbouwopgave te realiseren en de leefbaarheid van de kernen te garanderen zijn ook uitleglocaties nodig.

Door te bouwen op deze hoger gelegen locaties wordt het risico op wateroverlast beperkt en wordt bijgedragen aan een klimaatbestendige inrichting van de gemeente. Dit sluit aan bij de ambitie om de ruimtelijke structuur van Steenwijkerland robuust en toekomstgericht vorm te geven, waarbij veiligheid, leefkwaliteit en duurzaamheid van belang zijn.

Deze benadering biedt bovendien kansen om bestaande kernen op een natuurlijke manier te versterken, met respect voor het landschap en de cultuurhistorische waarden. Het draagt bij aan een

veerkrachtig Steenwijkerland dat voorbereid is op de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en stijgende grondwaterstanden.

3.1.2 De Omgevingsvisie stimuleert een aanpak waarin natuur, water en bodem als uitgangspunt worden meegenomen in ruimtelijke ontwikkelingen

De landschappelijke rijkdom en ecologische diversiteit van Steenwijkerland vormen een belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van onze leefomgeving. De Omgevingsvisie stimuleert daarom een aanpak waarin natuur, water en bodem niet als randvoorwaarden, maar als uitgangspunten worden meegenomen in ruimtelijke ontwikkelingen.

In Steenwijkerland betekent dit onder andere dat we inzetten op het versterken van bestaande ecosystemen, het creëren van ruimte voor waterberging en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Denk aan het toepassen van groenblauwe structuren in en rondom kernen en het stimuleren van natuurinclusief bouwen.

3.1.3 De Omgevingsvisie zet in op het behoud, herstel en de versterking van deze landschappelijke en historische waarden

Steenwijkerland is rijk aan karakteristieke landschappen en cultuurhistorische elementen die het gebied zijn unieke identiteit geven. Van de oude vestingstad Steenwijk tot de historische havenplaatsen Blokzijl en Vollenhove, en van het polderlandschap rond Giethoorn tot de cultuurhistorische landgoederen en boerderijen in het buitengebied - deze kwaliteiten vormen het fundament van onze leefomgeving.

De Omgevingsvisie zet in op het behoud, herstel en de versterking van deze landschappelijke en historische waarden. Dit gebeurt onder andere via zorgvuldig landschapsbeheer, het beschermen van erfgoed en het toepassen van ruimtelijke zonering die rekening houdt met cultuurhistorische structuren. Nieuwe ontwikkelingen worden zo vormgegeven dat ze passen binnen de bestaande identiteit van het gebied.

3.1.4 De Omgevingsvisie zet in op een toekomstbestendig platteland waarin de functies landbouw, natuur, recreatie en wonen elkaar versterken en in balans zijn

Het landelijke gebied van Steenwijkerland is veelzijdig en waardevol: het biedt ruimte aan landbouw, natuur, recreatie en wonen. De Omgevingsvisie zet in op een toekomstbestendig platteland waarin deze functies elkaar versterken en in balans zijn. Daarbij wordt uitgegaan van de kracht van het gebied én van de mensen die er wonen en werken.

De visie biedt ruimte voor agrarische ontwikkeling, waarbij ondernemers kunnen inspelen op veranderende markten en maatschappelijke opgaven. Er is ook aandacht voor verbreding en nevenactiviteiten, zoals zorgboerderijen en recreatieve voorzieningen.

3.1.5 We ontwikkelen de 'entreekernen van de gemeente' als aantrekkelijke schakels met de regio

De 'entreekernen van de gemeente', goed bereikbare entreekernen van Steenwijkerland, worden ontwikkeld als aantrekkelijke schakels met de regio. Dit versterkt de identiteit van de gemeente en verrijkt de bezoekerservaring, met aandacht voor cultuur en landschap. Daarnaast wordt de huidige aangewezen locatie bij Giethoorn waar verblijfsrecreatie geconcentreerd mag plaatsvinden, ook wel bekend als de 'gele vlekken uit de omgevingsverordening van de provincie Overijssel', ingeruild om meer ruimtelijke mogelijkheden te creëren voor verblijfsrecreatie in de entreekernen.

3.1.6 De Omgevingsvisie biedt ruimte aan de energietransitie en klimaatadaptatie

De visie biedt ruimte aan de energietransitie via zon-op-dak, windenergie op geschikte locaties en energiebesparing. Klimaatadaptatie wordt integraal benaderd, met aandacht voor waterbeheer, hittestress en vergroening. Ook is er aandacht voor de netcongestie.

3.1.7 De Omgevingsvisie richt zich op het versterken van onze bedrijventerreinen door in te zetten op vitaliteit, bereikbaarheid en toekomstbestendigheid

Steenwijkerland kent diverse bedrijventerreinen die van groot belang zijn voor de lokale en regionale economie. De Omgevingsvisie richt zich op het versterken van deze terreinen door in te zetten op vitaliteit, bereikbaarheid en toekomstbestendigheid. Dit betekent dat bestaande terreinen worden geoptimaliseerd en dat het aanbod beter wordt afgestemd op de actuele en toekomstige vraag van ondernemers en de groei van het aantal inwoners in de regio.

Bereikbaarheid speelt hierbij een sleutelrol: goede ontsluiting via weg, spoor en digitale infrastructuur is essentieel voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Daarnaast wordt ingezet op duurzaamheid en circulariteit, bijvoorbeeld door het stimuleren van energiezuinige bedrijfsgebouwen, het delen van voorzieningen en het hergebruik van materialen.

Door bedrijventerreinen slim te ontwikkelen, mogelijk binnen de A32-corridor, en te beheren, draagt Steenwijkerland bij aan een robuuste economische structuur die ruimte biedt voor groei, innovatie en samenwerking. Dit versterkt niet alleen de positie van lokale bedrijven, maar ook de aantrekkelijkheid van de gemeente als vestigingslocatie binnen de regio.

3.1.8 We streven naar een inrichting van de leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeting, bewegen, spelen, leren en ontspanning

Een gezonde en veilige leefomgeving is een kernwaarde binnen de Omgevingsvisie van Steenwijkerland. We streven naar een inrichting die uitnodigt tot ontmoeting, bewegen, spelen, leren en ontspanning - voor jong en oud, in stad en dorp, en in het buitengebied. Dit draagt bij aan de fysieke en mentale gezondheid van inwoners, versterkt de sociale samenhang, speelt in op mogelijke vergrijzing en verhoogt de leefkwaliteit.

De openbare ruimte speelt hierin een centrale rol. Door deze ruimte aantrekkelijk, toegankelijk en multifunctioneel in te richten, ontstaat een omgeving die mensen verbindt en activeert. Denk aan groene pleinen, veilige wandel- en fietsroutes, speelvoorzieningen, sportvelden en plekken voor ontmoeting. Ook wordt ingezet op het vergroenen van versteende gebieden en het beperken van hittestress.

3.1.9 We kiezen voor een zorgvuldige overgang naar het nieuwe stelsel van de Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de manier waarop gemeenten hun beleid voor de fysieke leefomgeving vormgeven veranderd. De wet introduceert drie nieuwe beleidsinstrumenten: de Omgevingsvisie, het omgevingsprogramma en het omgevingsplan. De Omgevingsvisie bevat het strategische, integrale en langetermijnbeleid voor de fysieke leefomgeving. Omgevingsprogramma's geven hieraan uitvoering via concrete maatregelen en gebiedsgerichte of thematische uitwerkingen. Het omgevingsplan is het praktische instrument waarin de langetermijnambities van de Omgevingsvisie worden omgezet in concrete, juridisch bindende regels voor het gebruik en de inrichting van de fysieke leefomgeving.

De overgang naar het nieuwe stelsel betekent niet dat bestaand beleid direct vervalt. Afhankelijk van het type document blijft het beleid gelden, vervalt het, of blijft het tijdelijk van kracht totdat het is geïntegreerd in omgevingsprogramma of omgevingsplannen. Steenwijkerland kiest voor een zorgvuldige overgang, waarbij bestaand beleid wordt geïntegreerd op het moment dat dat inhoudelijk en procesmatig passend is.

De gemeente Steenwijkerland heeft in de afgelopen jaren al diverse beleidsdocumenten opgesteld die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, zoals de stads- en dorpsvisies voor Vollenhove, Blokzijl, Giethoorn en Steenwijk en de visie op religieus erfgoed. Deze visies blijven van kracht als uitvoeringsplannen/toetsingskaders voor de betreffende kernen en steden. Ze vormen een waardevolle basis en landen op hoofdlijnen inhoudelijk in de Omgevingsvisie. Op termijn worden deze visies geactualiseerd en omgevormd tot omgevingsprogramma's, zodat ze aansluiten bij de systematiek en instrumenten van de Omgevingswet.

3.1.10 De Omgevingsvisie kijkt op een aantal punten af van het bestaande beleid

De Omgevingsvisie vormt een strategisch kader voor de ruimtelijke ontwikkeling op lange termijn en biedt richting aan toekomstige keuzes en investeringen. In de Omgevingsvisie wordt ook een aantal wijzigingen voorgesteld ten opzichte van het huidige beleid. Onderstaand wordt uiteengezet op welke (meest) belangrijke uitgangspunten de visie afwijkt van het huidige beleid. Deze afwijkingen zijn het resultaat van veranderende maatschappelijke opgaven, nieuwe inzichten en een bredere integrale benadering van de leefomgeving. Door deze verschillen expliciet te maken, ontstaat helderheid over de koerswijzigingen en de gevolgen voor beleid, uitvoering en samenwerking.

Huidig	Omgevingsvisie
Uitbreiding aantal m² agrarische bebouwing toegestaan en er moet ruimte zijn voor de ontwikkeling van de agrarische sector. De verschillende landschapstypen hebben elk hun eigen draagvermogen. Dit draagvermogen bepaalt wat mogelijk is qua schaalvergroting. De mogelijkheid en de voorwaarden om door te groeien, worden gebiedsafhankelijk bepaald. (Omgevingsvisie 2017)	We zetten in op het behoud van bestaande agrarische bedrijven en faciliteren multifunctionele landbouw. Initiatieven voor schaalvergroting buiten het bouwvlak moeten aansluiten bij de kernkwaliteiten en identiteit van het deelgebied. Water- en bodemsturend zijn hierin het uitgangspunt.
Geen extra woningbouw; transformatie wel mogelijk (Omgevingsvisie 2017)	We onderschrijven de warme harten-strategie en de inzet op inbreiding. In diverse kernen in Steenwijkerland is de woningbouwbehoefte echter groot en zijn de mogelijkheden voor inbreiding beperkt. Om de toekomstige woningbouwopgave te realiseren en de leefbaarheid van de kernen te garanderen zijn ook uitleglocaties nodig.
Terughoudend in omzetten recreatiewoning naar permanente bewoning	Omzetten van solitaire recreatiewoning naar een woning is toegestaan, mits kwaliteit wordt toegevoegd en behoefte is aangetoond.
Terughoudend in nieuwe bebouwing in linten	Generatie-erven toegestaan, mits kwaliteit aansluit bij de kwaliteiten en identiteit van het deelgebied en behoefte is aangetoond.
Geen extra ha bedrijventerreinen toevoegen (Omgevingsvisie 2017)	Beoogde zoek- en ontwikkellocaties opgenomen voor zowel lokaal - als regionaal aanbod
Geen beperkingen op m² recreatiewoningen	Maximaal 70m² oppervlakte (vergunningsvrij) om permanente bewoning te ontmoedigen. Dit sluit aan bij de maximale inhoud voor recreatiewoningen van 300m³.
'Gele vlekken' voor verblijfsrecreatieve parken (Omgevingsvisie 2017)	De entreegebieden van Steenwijkerland en deelgebied 'Op de grens van het oude en nieuwe land' worden ontwikkeld als aantrekkelijke schakels met de regio. Dit versterkt de identiteit van de gemeente en verrijkt de bezoekerservaring, met aandacht voor verblijfsrecreatie, cultuur en landschap. De 'gele vlekken' worden hiervoor ingezet.
Verblijfsrecreatieve ontwikkelingen zijn mogelijk, mits ze voorzien in een kwalitatief hoogwaardig en onderscheidend	Op 't Hoge Land bieden we geen ruimte voor het omzetten van, op verblijfsrecreatieterrein gelegen, recreatiewoningen naar permanente bewoning.

verblijfsaanbod. Minicamping als nevenactiviteit toegestaan.	Nieuwe campings en recreatiewoningen op 't Hoge Land staan we niet toe. Minicamping als nevenactiviteit toegestaan.
--	---

3.2 Participatie

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie is actief ingezet op participatie met inwoners, provincie, waterschap, omliggende gemeenten, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Deze gesprekken en bijeenkomsten hebben waardevolle inzichten opgeleverd. De volgende input vanuit de participatie sluit aan op de inhoud van de voorliggende Omgevingsvisie:

3.2.1 Inwoners en organisaties hebben aangegeven dat wonen een belangrijk onderwerp is

Inwoners en organisaties hebben aangegeven dat wonen een belangrijk onderwerp is. Er is behoefte aan betaalbare woningen voor jongeren, ouderen en gezinnen. Ook is er behoefte aan regie van de gemeente en aan bouwen dat past bij het dorp of landschap.

De visie sluit hier goed op aan. We zetten in op woningbouw op van nature hoger gelegen gebieden, zoals het Hoge Land. We onderschrijven de warme harten-strategie en de inzet op inbreiding. In diverse kernen in Steenwijkerland is de woningbouwbehoefte echter groot en zijn de mogelijkheden voor inbreiding beperkt. Om de toekomstige woningbouwopgave te realiseren en de leefbaarheid van de kernen te garanderen zijn ook uitleglocaties nodig. Er wordt gebouwd naar behoefte en voor de juiste doelgroep, zoals opgenomen in het woonbeleid. Ook wordt ingezet op natuurinclusief bouwen.

3.2.2 Uit de participatie blijkt dat natuur en landschap worden gewaardeerd

Veel mensen zijn trots op de natuur in Steenwijkerland. Ze waarderen de rust, de ruimte en het landschap. Tegelijk maken ze zich zorgen over biodiversiteit, verstening en toeristische druk.

De visie erkent deze zorgen en zet in op het versterken van het Nationaal Park Weerribben-Wieden, het verbeteren van het groenblauwe raamwerk en het combineren van natuur met recreatie en landbouw. Ook wordt gewerkt aan klimaatbestendige inrichting van het landschap. De visie laat zien dat natuur niet alleen mooi is, maar ook belangrijk voor gezondheid, recreatie en klimaat.

3.2.3 In het participatieproces is veel gesproken over gemeenschapszin, verenigingen, ontmoetingsplekken en de kracht van lokale netwerken

In het participatieproces is veel gesproken over gemeenschapszin, verenigingen, ontmoetingsplekken en de kracht van lokale netwerken. Mensen vinden het belangrijk dat er plekken zijn om elkaar te ontmoeten en dat voorzieningen behouden blijven.

De visie sluit hierbij aan door aandacht te geven aan vitale kernen, multifunctionele dorpshuizen en het behoud van voorzieningen. Sociale thema's zijn niet altijd letterlijk opgenomen aangezien de visie uitgaat van deelgebieden, maar worden wel erkend als belangrijke onderstroom die richting geeft aan ruimtelijke keuzes.

3.2.4 Inwoners en organisaties zien kansen om toerisme niet alleen in Giethoorn te laten plaatsvinden, maar ook in andere kernen zoals Steenwijk, Oldemarkt, Blokzijl, Vollenhove en Kuinre

Inwoners en organisaties zien kansen om toerisme niet alleen in Giethoorn te laten plaatsvinden, maar ook in andere kernen zoals Steenwijk, Oldemarkt en Kuinre. Deze plekken zijn goed bereikbaar en hebben hun eigen kwaliteiten.

De visie sluit hierop aan door deze kernen te benoemen als toegangspoorten tot het Nationaal Park Nieuwe Stijl. Er wordt ingezet op het versterken van recreatieve routes, voorzieningen en cultuurhistorie.

3.2.5 Inwoners hechten waarde aan lokale verhalen, ambacht en erfgoed

Inwoners hechten waarde aan lokale verhalen, ambacht en erfgoed. Denk aan de Koloniën van Weldadigheid, punter- en botterbouw, rietsnijden en historische dorpsgezichten.

De visie sluit hierop aan door cultuurhistorie een belangrijke plek te geven. Er is aandacht voor het behoud van monumenten, het versterken van de identiteit van kernen en het zichtbaar maken van lokale geschiedenis in de inrichting van de leefomgeving.

3.2.6 De participatie heeft plaatsgevonden conform het participatieplan en sluit aan bij het uitgangspunt van de Omgevingswet

Deze aanpak sluit aan bij het uitgangspunt van de Omgevingswet: het betrekken van de samenleving bij het vormgeven van de leefomgeving. Tevens is deze in lijn met het, door de gemeenteraad vastgestelde, participatieplan. De input uit het participatietraject vormt dan ook een essentieel onderdeel van de ontwerp-omgevingsvisie. Het volledige participatieverslag is aan de bijlagen toegevoegd.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De Omgevingsvisie is een dynamisch document dat afhankelijk van veranderende omstandigheden, veranderende regelgeving en veranderende beelden periodiek aangepast zal worden

De Omgevingsvisie laat de belangrijkste opgaven en ambities van onze gemeente zien. Dat is voor onze inwoners belangrijk, maar ook voor onze organisatie en de gemeenteraad. Uiteindelijk is het een kader waarin we kunnen opereren. Als er geen duidelijke keuzes worden gemaakt, bestaat het risico dat een aantal opgaven niet de aandacht en uitvoering krijgt die er wel zou moeten zijn.

De Omgevingsvisie is ontwikkeld met de kennis van nu. Het is daarom een dynamisch document dat afhankelijk van veranderende omstandigheden, veranderende regelgeving en veranderende beelden periodiek aangepast zal worden.

Schuurpunten

In de Omgevingsvisie zijn een aantal kernpunten opgenomen en die vormen de basis van de visie, maar deze kernpunten hebben ook een keerzijde die als schuurpunten benoemd kunnen worden. Onderstaand treft u een (niet-limitatieve) opsomming van die schuurpunten aan:

1.2 Hoger gelegen gronden zijn schaars waardoor er beperkte beschikbaarheid is van geschikte locaties voor stedelijke ontwikkelingen

Hoger gelegen gronden zijn schaars en vaak al in gebruik of beschermd vanwege landschappelijke of cultuurhistorische waarde. Dit kan leiden tot ruimtelijke druk en conflicten tussen ontwikkelingsambities en behoud van kwaliteit.

1.3 Natuurinclusieve en water- en bodembewuste inrichting kan ten koste gaan van snelle en kostenefficiënte realisatie

Natuurinclusief en bodemgericht ontwerpen vraagt om extra investeringen, specialistische kennis en soms langere doorlooptijden. Dit kan botsen met de wens van ontwikkelaars voor snelle en kostenefficiënte realisatie.

1.4 Het beschermen van landschappen en erfgoed kan leiden tot beperkingen voor woningbouw, infrastructuur of economische functies

Het beschermen van landschappen en erfgoed kan leiden tot beperkingen voor woningbouw, infrastructuur of economische functies. Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen tussen behoud en vernieuwing.

1.5 Er kunnen spanningen ontstaan tussen agrarische belangen en andere ruimtelijke claims

Ruimte voor verbreding (zoals recreatie of energieproductie) kan botsen met natuurbelangen, landschapskwaliteit of woonomgeving. Ook binnen de agrarische sector bestaan uiteenlopende visies op verbreding of wijzigingen aan huidig gebruik.

1.6 Het aantrekkelijk maken van entreegebieden voor toeristen kan leiden tot commerciële druk, visuele verrommeling of verlies van authentieke uitstraling

Dit vraagt om regie en investeringen.

1.7 Windmolens, zonnevelden en andere energie-infrastructuur kunnen landschappelijk ingrijpend zijn en stuiten op weerstand bij inwoners

Het vinden van maatschappelijk gedragen locaties is complex.

1.8 Bedrijventerreinen vragen om goede bereikbaarheid en ruimte, wat kan conflicteren met woonfuncties, landbouw of recreatie. Ook de transitie naar circulaire terreinen vergt ingrijpende aanpassingen.

1.9 Het realiseren van een hoogwaardige, inclusieve openbare ruimte vraagt om investeringen en ruimte, die niet altijd beschikbaar zijn

Ook kunnen belangen van verschillende gebruikers botsen (jongeren, ouderen, ondernemers, etc.).

2.1 Er zijn ook signalen opgehaald die niet volledig aansluiten bij de keuzes in de visie

Voorbeelden hiervan zijn vragen over de omvang van de woningbouw in Steenwijk, zorgen over de snelheid van verduurzaming en de capaciteit van het energienet, wensen van jongeren voor meer voorzieningen om elkaar te ontmoeten, en verschillen in oriëntatie van kernen (soms meer richting Meppel, Zwolle of Emmeloord dan Steenwijk).

De visie geeft hier een ruimtelijk antwoord op waar dat kan, maar kan niet alle sociale, economische of beleidsmatige vraagstukken letterlijk opnemen. Deze signalen worden benut bij de verdere uitwerking in omgevingsprogramma's, sectorale beleidsplannen en samenwerkingsagenda's.

Duurzaamheid en social return

In de Omgevingsvisie van Steenwijkerland zijn duurzaamheid en social return verankerd als richtinggevende uitgangspunten voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente. De visie benadrukt dat ruimtelijke en economische keuzes niet los kunnen worden gezien van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Bij de uitvoering van projecten wordt daarom niet alleen gekeken naar de bijdrage aan energietransitie, circulaire economie en een klimaatbestendige leefomgeving, maar ook naar de sociale meerwaarde die kan worden gerealiseerd.

Door duurzaamheid en social return integraal onderdeel te maken van de Omgevingsvisie, geeft de Omgevingsvisie richting aan een toekomst waarin ontwikkeling, sociale inclusie en ecologische kwaliteit elkaar versterken.

Financiële toelichting

Er zijn geen aanvullende financiële consequenties die volgen uit dit besluit. De reguliere kosten voor voorbereiding, participatie en begeleiding worden gedekt uit de lopende exploitatie.

Communicatie en participatie

Participatie

Voorafgaand aan de vaststelling van de Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025 is een breed en zorgvuldig participatietraject doorlopen, conform het door de gemeenteraad vastgestelde participatieplan. In dit traject zijn inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, vooroverlegpartners, belangenbehartigers en professionals actief betrokken geweest. De gemeenteraad is gedurende het proces meerdere keren geïnformeerd en geraadpleegd middels een raadsacademie of een werkvergadering.

In het afgelopen jaar is intensief samengewerkt aan de verdere uitwerking van de deelgebieden. Via diverse vormen van participatie—zoals (digitale) bijeenkomsten, interviews, enquêtes en werksessies—zijn inzichten opgehaald en gedeeld. Dit heeft geleid tot gezamenlijke invulling van onder andere de ruimtelijke keuzes per deelgebied. De verschillende participatiemomenten hebben het proces verrijkt en gezorgd voor aanscherping van ambities en concretere keuzes binnen de visie.

In dit participatieproces hebben we actief gezocht naar de verhalen van mensen uit Steenwijkerland en de partijen die elke dag bezig zijn met Steenwijkerland; denk aan bewoners, ondernemers, medewerkers, verenigingen, welzijnsorganisaties, etc. Om deze gesprekken te structureren gingen we op zoek naar de fysieke en sociale identiteit en keken we naar het welzijnsniveau van de bewoners aan de hand van de bredewelvaartthema's. Deze thema's geven opgeteld een goede indicatie van de leefbaarheid van een omgeving.

Het liefst zou je iedereen in de gemeente willen spreken. Dat gaat helaas niet. Toch hebben we geprobeerd om zoveel mogelijk verschillende mensen te betrekken in het proces. Omdat er voor de recente stadsvisies van Blokzijl en Vollenhove nog een participatieproces had plaatsgevonden vanuit de gemeente hebben we ervoor gekozen om in die plaatsen minder aanwezig te zijn. Hieronder zie je de activiteiten die we hebben ondernomen en welke stakeholders we daarmee hebben bereikt. De activiteiten zijn onder te verdelen in twee fases: de open fase en de reactieve fase.

Open Participatie

Tijdens deze eerste fase van het participatietraject zijn we open het gesprek aangegaan met inwoners en stakeholders. In deze fase zijn nog geen concrete plannen gedeeld; in plaats daarvan hebben we actief gevraagd wat mensen belangrijk vinden in hun leefomgeving.

Straathoeksessies voor bewoners

Op acht verschillende locaties verspreid over Steenwijkerland zijn straathoeksessies georganiseerd. Bij een pop-up kraam gingen we in gesprek met voorbijgangers en mensen die via de krant, sociale media of posters waren geïnformeerd. We vroegen hen wat Steenwijkerland voor hen bijzonder maakt en wat zij belangrijk vinden in hun leefomgeving. Er werden geen plannen getoond; het ging om het ophalen van waarden en wensen. De gesprekken waren soms kort, maar gaven waardevolle inzichten en bereikten juist mensen die anders niet zouden participeren.

Workshops voor stakeholders

Tijdens vier workshops gingen we dieper in op de identiteit van Steenwijkerland en op thema's rondom brede welvaart. We bespraken de opgaven waar deelnemers zelf mee te maken hebben en welke opgaven zij zien voor de gemeente. Deze sessies leverden waardevolle input op voor de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie.

Scholenaanpak voor kinderen

Alle basisscholen kregen een uitnodiging om met groep 7 mee te doen aan een tekenopdracht. Acht scholen deden mee. Zo haalden we op wat kinderen belangrijk vinden én leerden we hen om over de toekomst na te denken. Best een belangrijk gesprek zo in de klas. De kinderburgemeester van Steenwijkerland was, samen met verantwoordelijk wethouder, onderdeel van de feestelijke aftrap van het participatieproces bij hem op school. Naast de tekenopdracht hebben we nog bij een school een kinderworkshop gedaan over de droombuurten van de kinderen.

Enquete

Inwoners konden ook online hun stem laten horen. We hebben een vragenlijst onder de bewoners uitgezet om nog meer input op te halen, ook nu gericht op de identiteit en bredewelvaartthema's. Daarnaast hebben we middels de enquête onderwerpen kunnen prioriteren en kwantificeren. De enquête is via de gemeentewebsite en flyers verspreid. 390 respondenten, verdeeld over de hele gemeente, hebben hieraan meegedaan.

Reactieve fase

Inloopochtend- en middag Omgevingsvisie. Ditmaal niet in de avonduren, maar op zaterdag. In de ochtend in Wanneperveen en in de middag in Steenwijkerwold. Tijdens deze twee momenten lieten we ook de eerste keuzes en beelden zien. Iedereen kon hierop reageren en vragen, ideeën of zorgen delen.

Officiële terinzagelegging

De Omgevingsvisie heeft in september voor een periode van zes weken ter inzage gelegen en binnen die termijn heeft eenieder de mogelijkheid gehad om middels een zienswijze te reageren op de ontwerp-omgevingsvisie. In totaal zijn er 63 zienswijzen ingediend en voorzien van een reactie.

Vervolg

Na de vaststelling van de visie door de gemeenteraad wordt een expositie ingericht waarin zichtbaar wordt gemaakt wat er tijdens het participatietraject is opgehaald, hoe deze input is verwerkt en wat uiteindelijk in de visie is opgenomen.

Conform participatieplan en Omgevingswet

Deze aanpak sluit aan bij het uitgangspunt van de Omgevingswet: het betrekken van de samenleving bij het vormgeven van de leefomgeving. Tevens is het in lijn met het, door de gemeenteraad vastgestelde, participatieplan. De input uit het participatietraject vormt dan ook een essentieel onderdeel van de Omgevingsvisie die nu ter vaststelling wordt gelegd. Het volledige participatieverslag is aan de bijlagen toegevoegd.

Communicatie

Voor het communiceren over de Omgevingsvisie Steenwijkerland, is gebruik gemaakt van verschillende instrumenten. Hieronder volgt een (niet limitatieve) opsomming van de gebruikte kanalen:

- Social Media
- Website gemeente Steenwijkerland
- Bioscoopreclame
- Flyers en folders
- Email
- Banner-reclame bij participatiemomenten
- Advertenties Steenwijker Courant (gemeentepagina)
- Persoonlijke gesprekken & Workshops

Uitvoering en planning

Na vaststelling van de Nota van Uitgangspunten en een Participatieplan in 2024 is het traject om te komen tot een omgevingsvisie gestart. Naast vele interne en externe bijeenkomsten, overleggen en afstemmingsmomenten is er ook veel tijd en energie gestoken in een uitgebreid participatietraject. In september 2025 was de ontwerp-omgevingsvisie gereed om officieel in procedure te gaan en de visie wordt nu voorgelegd aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

1. De nota beantwoording zienswijze Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025 vast te stellen en de ingediende zienswijze op de Omgevingsvisie conform deze reactienota van een reactie te voorzien.
2. De nota wijzigingen Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025 vast te stellen.
3. De Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025, inclusief bijbehorende bijlagen, met inachtneming van de in beslispunt 1 en 2 bedoelde nota, gewijzigd vast te stellen.

Bijlagen

1. Nota beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025.pdf
2. Nota wijzigingen Omgevingsvisie Steenwijkerland 2025.pdf
3. Ontwerpomgevingsvisie Steenwijkerland 2025.pdf